

Opbremsning i dansk og udenlandsk lønstigningstakt

Den danske lønstigningstakt i fremstilling var 1,6 pct. i 2. kvartal 2020, mens lønudviklingen blandt Danmarks vigtigste samhandelspartnere var 1,0 pct. Dermed var den danske lønudvikling 0,6 pct.-point over lønudviklingen i udlandet, *jf. tabel 1*. Både lønudviklingen i Danmark og i udlandet bremsede markant op mellem 1. og 2. kvartal 2020 i forbindelse med COVID-19 krisen. 2. kvartal 2020 er det femte kvartal i træk, hvor den danske lønudvikling er højere end den udenlandske. Dette kommer efter godt to år, hvor dansk lønudvikling enten var lavere end eller på linje med den internationale lønudvikling, *jf. figur 1*.

Tabel 1. Lønudvikling i fremstillingssektoren i Danmark og udlandet

	4. kvrt. 2018	1. kvrt. 2019	2. kvrt. 2019	3. kvrt. 2019	4. kvrt. 2019	1. kvrt. 2020	2. kvrt. 2020
	----- Årlig ændring i pct. -----						
Dansk lønudvikling	2,5	2,4	2,5	2,6	2,5	2,4	1,6
International lønudvikling	2,5	2,4	2,2	2,2	2,0	1,9	1,0

Anm.: Opgjort efter DB07. Den internationale lønudvikling i fremstillingssektoren er baseret på Nationalbankens vægte til det effektive kronkursindeks fra 2014.

Kilde: DA's Internationale Lønstatistik.

Der er stadig er en række af vores vigtigste samhandelspartnere, der endnu ikke har udgivet lønudviklingstal for 2. kvartal 2020, *jf. tabel 2*. Det gælder bl.a. Tyskland. Der er en vis sandsynlighed for, at den sammenvæjede lønudvikling i udlandet kan blive revideret, når alle landene har offentliggjort lønstigningstakter for 2. kvartal. Revision vil formentlig være nedadgående.

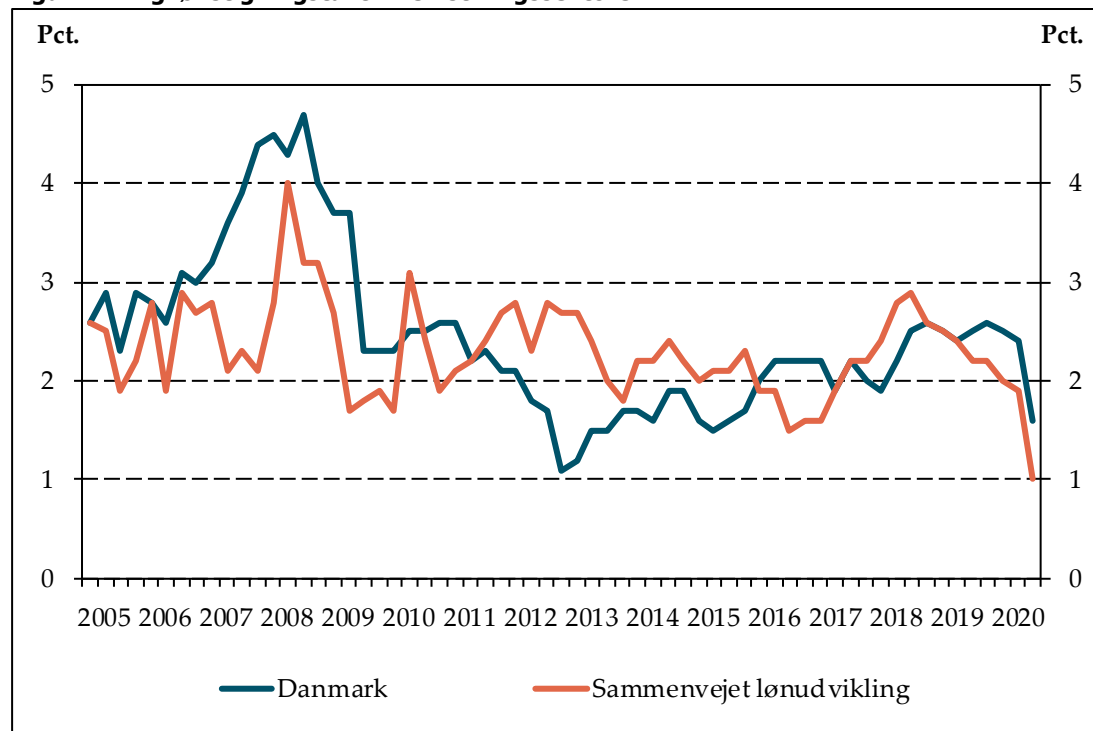
Lønkonkurrenceevnen, målt ved lønudviklingen i fremstilling korrigeret for produktivitet og valutakurs er steget i 2018 og 2019, hovedsageligt som følge af stigende produktivitet. Lønkonkurrenceevnen er således fortsat væsentligt styrket siden 2009. Der er ydermere sket en betydelig forbedring af bytteforholdet i industrien over samme periode. Industriens relative lønkvote, som er et mål for lønkonkurrenceevnen, der tillige tager højde for bytteforholdsforbedringer, er ligeledes steget siden 2017 og står også markant bedre end den gjorde i 2009. Dansk konkurrenceevne er dermed samlet set god.

Lønudviklingen hos vores vigtigste samhandelspartnere

Det vægtede gennemsnit af lønudviklingen i fremstillingssektoren hos Danmarks vigtigste samhandelspartnere var 1,0 pct. i 2. kvartal 2020. Dermed var den udenlandske lønudvikling 0,6 pct.-point under den danske, *jf. figur 1*. Den danske lønudvikling i fremstillingssektoren lå dog under eller på niveau med udlandets lønudvikling mellem 1. kvartal 2017 og 1. kvartal 2019. Den danske lønudvikling lå også under den udenlandske i perioden fra 2011 til 2015, mens den lå over den udenlandske i 2016.

Ved første offentliggørelse af den vægtede udenlandske lønstigningstakt i et givet kvartal indgår en betydelig del af landene med lønudviklingen fra kvartalet før på grund af sene offentliggørelsestidspunkter. Det gælder specielt Tyskland, som vægter meget i beregningen. Det indebærer, at der ofte sker revisioner af den udenlandske lønudvikling ved anden offentliggørelse af tallet. Dette er særligt relevant i forbindelse med 2. kvartal 2020, da der som følge af COVID-19 har været ekstraordinært store økonomiske tilbageslag i de fleste af vores samarbejdslande, hvilket gør en aftagende lønudvikling fra 1. til 2. kvartal sandsynlig.

Figur 1. Årlig lønstigningstakt i fremstillingssektoren

Anm.: Der er forskel på, hvor hurtigt de enkelte lande offentliggør lønstatistik. Den udenlandske lønudvikling i figuren er baseret på den seneste tilgængelige observation. Det er ikke unormalt med korrektioner på mellem 0,3-0,5 pct.-point mellem første og anden offentliggørelse af det enkelte kvartal. Vægtene til beregning af det samlede udland er baseret på Nationalbankens vægte til det effektive kronekursindeks fra 2014.

Kilde: DA's Internationale Lønstatistik.

Blandt de udenlandske lønstigninger for fremstillingssektoren, der indtil nu er offentliggjort for 2. kvartal 2020, var Norges den højeste på 3,1 pct. Den danske lønstigningstakt i fremstilling for 2. kvartal 2020 er 1,5 pct.-point lavere end den norske. I den modsatte ende havde Japan et fald i lønnen i fremstilling på 4,5 pct. i 2. kvartal 2020, jf. tabel 2.

I Danmark aftog lønstigningstakten med 0,8 pct.-point fra 1. kvartal 2020 til 2. kvartal 2020. I 4 af de 7 lande, som har offentliggjort tal for 2. kvartal 2020, har lønudviklingen ligeledes været aftagende. Således aftog lønudviklingen med 5,3 pct.-point i Storbritannien, med 3,6 pct.-point i Japan og med 2,3 pct.-point i Sverige. Omvendt tiltog lønstigningstakten i Finland og Norge med hhv. 0,7 og 0,3 pct.-point i forhold til 1. kvartal 2020. I USA var lønstigningstakten 2,5 pct. i både 1. og 2. kvartal 2020.

Tabel 2. Årlig lønstigningstakt i fremstillingssektoren

	Forrige observation	Pct.	Seneste observation	Pct.	Forskel, pct.-point
Polen	4. kv. 2019	6,5	1. kv. 2020	8,5	2,0
Norge	1. kv. 2020	2,8	2. kv. 2020	3,1	0,3
Spanien	4. kv. 2019	0,9	1. kv. 2020	2,7	1,8
USA	1. kv. 2020	2,5	2. kv. 2020	2,5	0,0
Belgien	4. kv. 2019	2,7	1. kv. 2020	2,3	-0,4
Frankrig	3. kv. 2019	1,9	4. kv. 2019	1,9	0,0
Holland	4. kv. 2019	1,9	1. kv. 2020	1,8	-0,1
Finland	1. kv. 2020	0,9	2. kv. 2020	1,6	0,7
Danmark	1. kv. 2020	2,4	2. kv. 2020	1,6	-0,8
Sammenvejjet lønudvikling	1. kv. 2020	1,9	2. kv. 2020	1,0	-0,9
Tyskland	4. kv. 2019	1,0	1. kv. 2020	1,0	0,0
Sverige	1. kv. 2020	2,1	2. kv. 2020	-0,2	-2,3
Italien	4. kv. 2019	1,4	1. kv. 2020	-0,2	-1,6
Storbritannien	1. kv. 2020	1,8	2. kv. 2020	-3,5	-5,3
Japan	1. kv. 2020	-0,9	2. kv. 2020	-4,5	-3,6

Anm.: Der er forskel på, hvor hurtigt de enkelte lande offentliggør lønstatistik. Lønstigningstakterne i tabellen er baseret på den seneste tilgængelige observation. Opgørelsen af den hollandske lønudvikling er et 4-kvartalers glidende gennemsnit. Vægtene til beregning af det samlede udland er baseret på Nationalbankens vægte til det effektive kronekursindeks fra 2014.

Kilde: DA's Internationale Lønstatistik.

Den tyske lønudvikling for 1. kvartal 2020 var 1,0 pct. Den var dermed 0,9 pct.-point under den sammenvejede internationale lønudvikling og 1,4 pct.-point under den danske lønudvikling for samme kvartal. Den var uændret i forhold til kvartalet før.

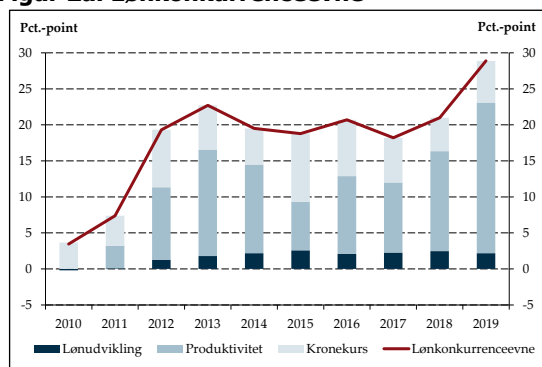
Udviklingen i lønkonkurrenceevnen

Lønkonkurrenceevnen kan belyse, hvorvidt den nuværende lønudvikling er holdbar fremadrettet. Et højt lønniveau og høje lønstigninger er således kun problematisk, hvis det giver anledning til tab af job. Hvis et land kan opretholde et højt lønniveau samtidig med en lav arbejdsløshed, er man bedre stillet end i andre lande. Det må formodes, at eventuelle forringelser af konkurrenceevnen, som skete for mere end 10 år siden vil være slået fuldt igennem i dansk eksport og import, og derfor ikke i sig selv vil give anledning til tab af arbejdspladser fremadrettet. FH ser af denne grund alene på udviklingen de seneste 10 år.

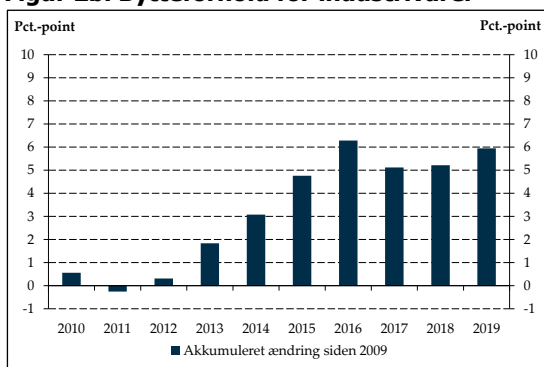
Lønkonkurrenceevnen kan med et snævert begreb måles ved de relative enhedsløn-omkostninger, der er sammensat af udviklingen i produktiviteten og lønnen, og som endvidere korrigeres for udviklingen i kronekursen.

Fra 2009 er dette mål for dansk lønkonkurrenceevne blevet markant forbedret med knap 29 pct.-point, *jf. figur 2a*. Det skyldes primært højere produktivitetsvækst sammenlignet med udlandet. Fra 2018 til 2019 steg lønkonkurrenceevnen med knap 8 pct.-point, hvoraf ca. 7 pct.-point kom som følge af en stigning i produktiviteten, *jf. figur 2a*.

Figur 2a. Lønkonkurrenceevne

Figur 2b. Bytteforhold for industrivarer

Anm.: Lønkonkurrenceevne er opgjort ved de relative enhedslønoms-kostninger i fremstilling. Figureerne viser den akkumulerede udvikling af seneste 10 år, dvs. siden 2009.

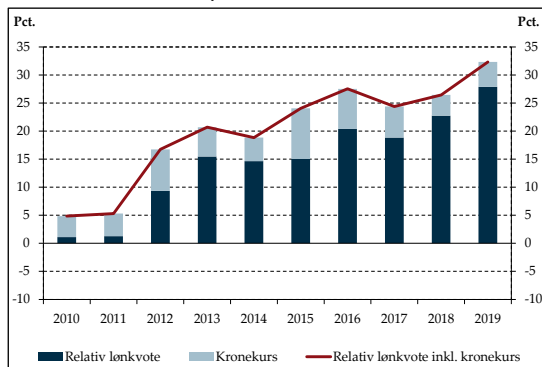
Kilde: Danmarks Statistik, Finansministeriet, DA på baggrund af Eurostat og egne beregninger.

En dybere forståelse af lønkonkurrenceevnen bør også tage højde for udviklingen i bytteforholdet. Siden 2009 er danske virksomheders eksportpriser vokset mere end importpriserne, hvilket har forbedret bytteforholdet. Ligesom lønkonkurrenceevnen, steg bytteforholdet i 2019, jf. figur 2b. Bytteforholdsforbedringer afspejler til dels, at virksomhedernes indtjening er blevet løftet, hvilket forbedrer deres profitmuligheder og dermed øger tilskyndelsen til at producere i Danmark.

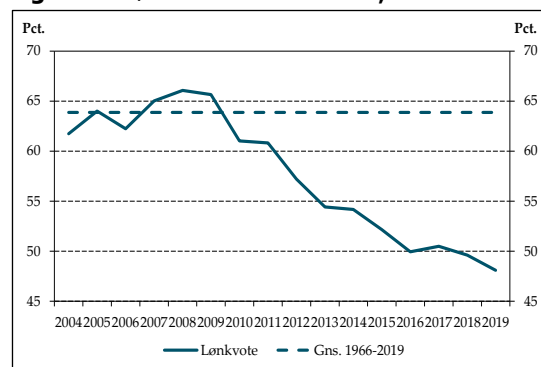
Et andet mål for den danske lønkonkurrenceevne, som samtidig tager højde for bytteforholdsændringer, er udviklingen i den relative lønvote. Den relative lønvote er defineret som udlandets lønvote i forhold til den danske lønvote. Et fald i den relative lønvote betyder, at den samlede nominelle lønsum i forhold til nominel bruttoværditilvækst stiger mere i Danmark end i udlandet, hvilket betyder, at lønkonkurrenceevnen forværrer.

Fra 2009 til 2019 er den relative lønvote i industrien steget som følge af, at den danske lønvote er faldet mere end udlandets. Den relative lønvote i industrien korrigeret for kronekursen har siden 2015 været mellem 20 og 30 pct. bedre end i 2009, jf. figur 3a.

Figur 3a. Lønkonkurrenceevne, relativ lønvote i industrien

Figur 3b. Lønvote i industrien, Danmark

Anm.: Figur 3a viser den akkumulerede udvikling de seneste 10 år. Den relative lønvote er beregnet på baggrund af oplysninger fra Finansministeriet og er opgjort i september 2020.

Kilde: Danmarks Statistik, Finansministeriet, Danmarks Nationalbank og egne beregninger.

Den danske lønkvote i industrien faldt fra ca. 66 pct. i 2008 til ca. 50 pct. i 2016. De efterfølgende år har den været svagt aftagende, således at den i 2019 er på ca. 48 pct., *jf. figur 3b*.

I et langsigtet perspektiv har lønkvoten i industrien gennemsnitligt været på ca. 64 pct. siden 1966. Lønkvoten bliver dog påvirket i nedadgående retning på grund af ændringer i nationalregnskabsmetode. Det sker blandt andet igennem en anderledes håndtering af forskning og udvikling og gennem større bidrag til bruttoværditilvæksten gennem udenrigshandlen. Det skal derfor tages med forbehold, at lønkvoten er faldet så kraftigt siden 2008. Samlet set har Danmark dog grundlæggende en god lønkonkurrenceevne.